

Η ανακύκλωση συσκευασιών στην Ελλάδα

Τι θέλουμε;

**Ημερίδα Δήμου
Θεσσαλονίκης
08.03.2024**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ**

Ας ξαναθυμηθούμε τα βασικά...

Αποτελέσματα ή
ποιος υλοποιεί την
ανακύκλωση
συσκευασιών στην
Ελλάδα

Τα έργα μπλε κάδου / μπλε κώδωνα

(πρόβλεψη 2023)

96% κάλυψη πληθυσμού - **312** Συμβεβλημένοι ΟΤΑ

175 χιλ. ενεργοί μπλε κάδοι

10 χιλ. μπλε κώδωνες εξυπηρετούν **23 χιλ.** επιχειρήσεις

540 ειδικά οχήματα στους Δήμους

31 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ)

2.600 άμεσες θέσεις εργασίας

255 χιλ. τόνοι ανακυκλώθηκαν από τα Δημοτικά Απόβλητα

*(εκ των οποίων **205 χιλ.** τόνοι Αποβλήτων Συσκευασίας)*

Αποτελέσματα

(πρόβλεψη 2023)

541 χιλ. τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών αξιοποιήθηκαν συνολικά εκ των οποίων **491 χιλ.** τόνοι Αποβλήτων Συσκευασίας (περιλαμβάνονται και οι πιστοποιούμενες ποσότητες, π.χ. ΒΕΑΣ καθώς και ειδικά έργα για την παλέτα κλπ.)

€ 374 εκατ. για επενδύσεις (π.χ. κάδοι, οχήματα, Κέντρα Διαλογής) και δαπάνες λειτουργίας (2003 μέχρι σήμερα)

Επίτευξη Στόχων Χώρας

Recycling rates of packaging waste for monitoring compliance with policy targets, by type of packaging (online data code: ENV_WASPACR) Settings: Default presentation
 Source of data: Eurostat

Table Line Bar Map

IT	TIME	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
GEO											
European Union - 27 countries (from 2020)		64 (e)	64.2 (s)	65.2	65.4	66.5	66.6	67.6	67.5	66.4	64.4
European Union - 28 countries (2013-2020)		63.5 (s)	63.8 (s)	64.7	65.3	65.5	65.8	67.2	67	65.9	:
Belgium		79.8	80.2	80.3	78.7	81.3	81.5	81.9	83.8	85.3	83.5
Bulgaria		61.6	65.1	66.5	65.7	62	64.1	63.8	65.6	60.4	61.2
Czechia		70	69.7	69.9	69.9	73	74.3	75.3	72.3	69.6	71.2
Denmark		84 (e)	54.3 (be)	61.6 (e)	69.8	69.8	73.9	79	71.5	70.1	70.4
Germany (until 1990 former territory of the FRG)		72.7	71.8	71.3	71.8	71.4	69.3	70.7	69.9	68.5	63.2 (b)
Estonia		56.1	62.9	61.3	58.4	60.3	59	56	53.5	60.4	66.2 (b)
Ireland		66.2	70.9	74	70.2	68.3	67.5	67	65.6	63.9	62.5
Greece		58.7	62.1 (e)	58.6	52.4	53.8	60.3	66.1	68.6	63.6 (e)	60.1 (e)
Spain		61.9	63.9	65.5	66.6	68.7	68.4	70.3	68.5	68.8	69.6
France		61.1	61.3	64.9	66.4	65.2	65.5	66	68.1	69	65.6

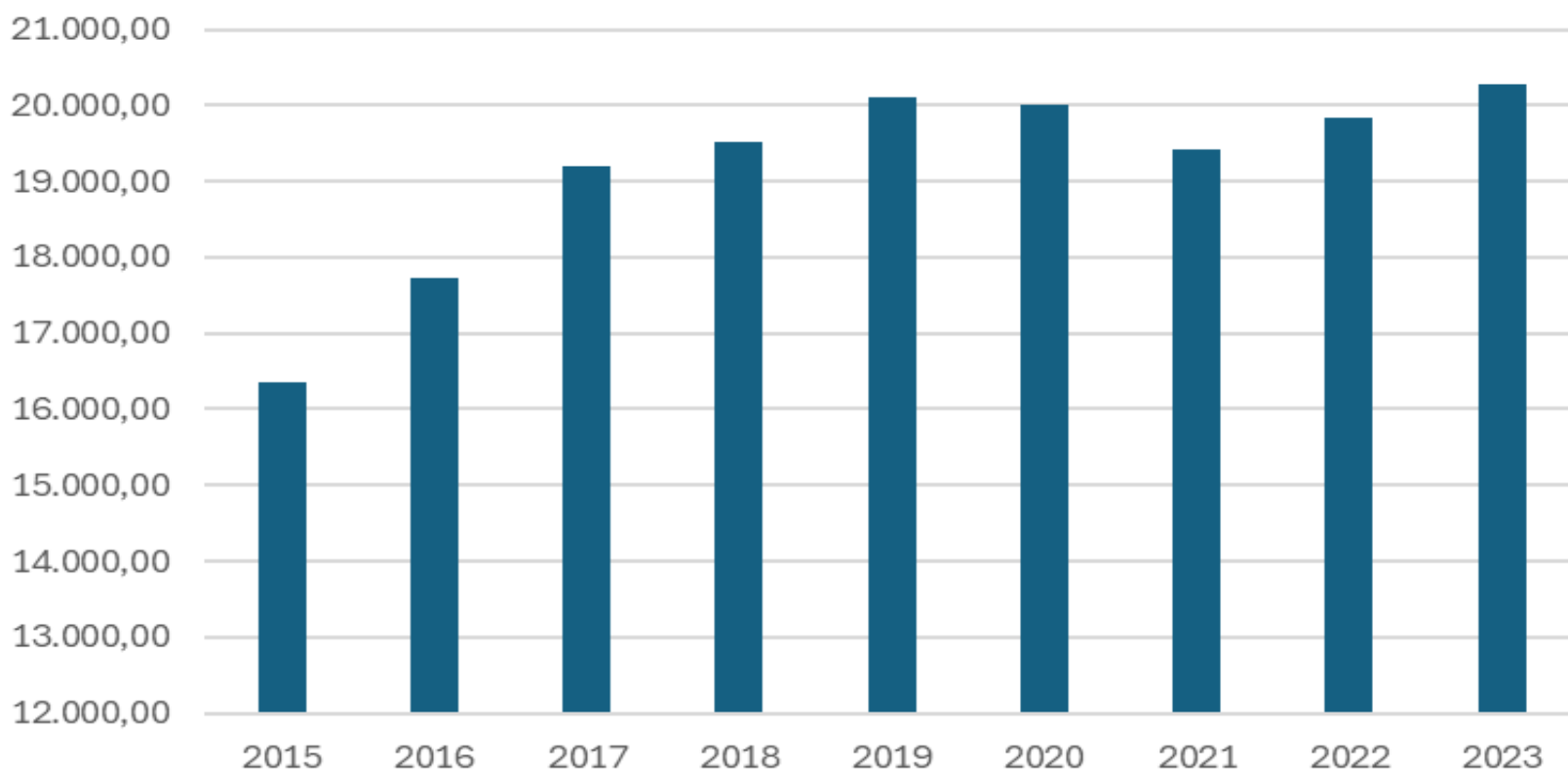
Το 95% του αποτελέσματος της χώρας οφείλεται στην ΕΕΑΑ

Latvia		48.9	50.9	51.1	51	54.9	53.9	57.7	58.7	55.8	62.4
Lithuania		60.4	62.2	62.2	53.5	57.7	59.8	69.5	61.8	60.7	61.9
Luxembourg		66	66	62.5	62.8	66	70	70.3	69.7	70.9	71.5
Hungary		58.7	59.3	48.5	49.2	48.4	50.1	49.7	49.7	46.1	47.3
Malta		28.5	42.3	46.6	38.1	41.1	37.1	39.7	35.6	35.7	33.7
Netherlands		73.9	71.9	69.3	70.4	70.5	71.7	72.6	78.1	79.4	80.7
Austria		66.6	65.8	65.9	66.6	66.6	67.1	66.8	65.6	65.5	65.4
Poland		38.9	41.2	41.4	36.1	55.4	57.6	58	56.7	58.7	55.5
Portugal		55.5	58.4	56.9	61.5	61	57.1	60.9	55.3 (b)	57.9	62.8
Romania		43.4	50	56.8	52.8	54.8	55.9	60.4	60.4	57.9	44.6
Slovenia		61	63.6	66.9	69	70.4	67	69.4	70.1	68	67.1
Slovakia		45.7	62.4	68.1	65.9	65.4	64.3	65.8	65.7	66.6	67.5
Finland		59.5	59.8	59.8	58.9	58.9	58.9	58.9	58.9	58.9	58.9
Sweden		69.2	71.5	69.6	71.9	70.5	71.8	68.2	71.7	65	63.6
Iceland		33.9	44	40.7	42.9	42.8	47.4	47.2	44.4	51.2	47.4
Liechtenstein		45.9	48.7	44.3	50.3	51.9	66.1	65.8	66.7	68	70
Norway		56.7	57.5	55.9	54.5	55.7	55.1	56.3	54.5	52.9	53.9
United Kingdom		60.7	60.8	61.4	64.6	59.2	60.6	64.7	63.9	62.1	:
Northern Ireland (UK)		:	:	:	:	:	:	:	:	:	63.4

EUROSTAT 2019 - 60,1% ανακύκλωση συσκευασιών η Ελλάδα

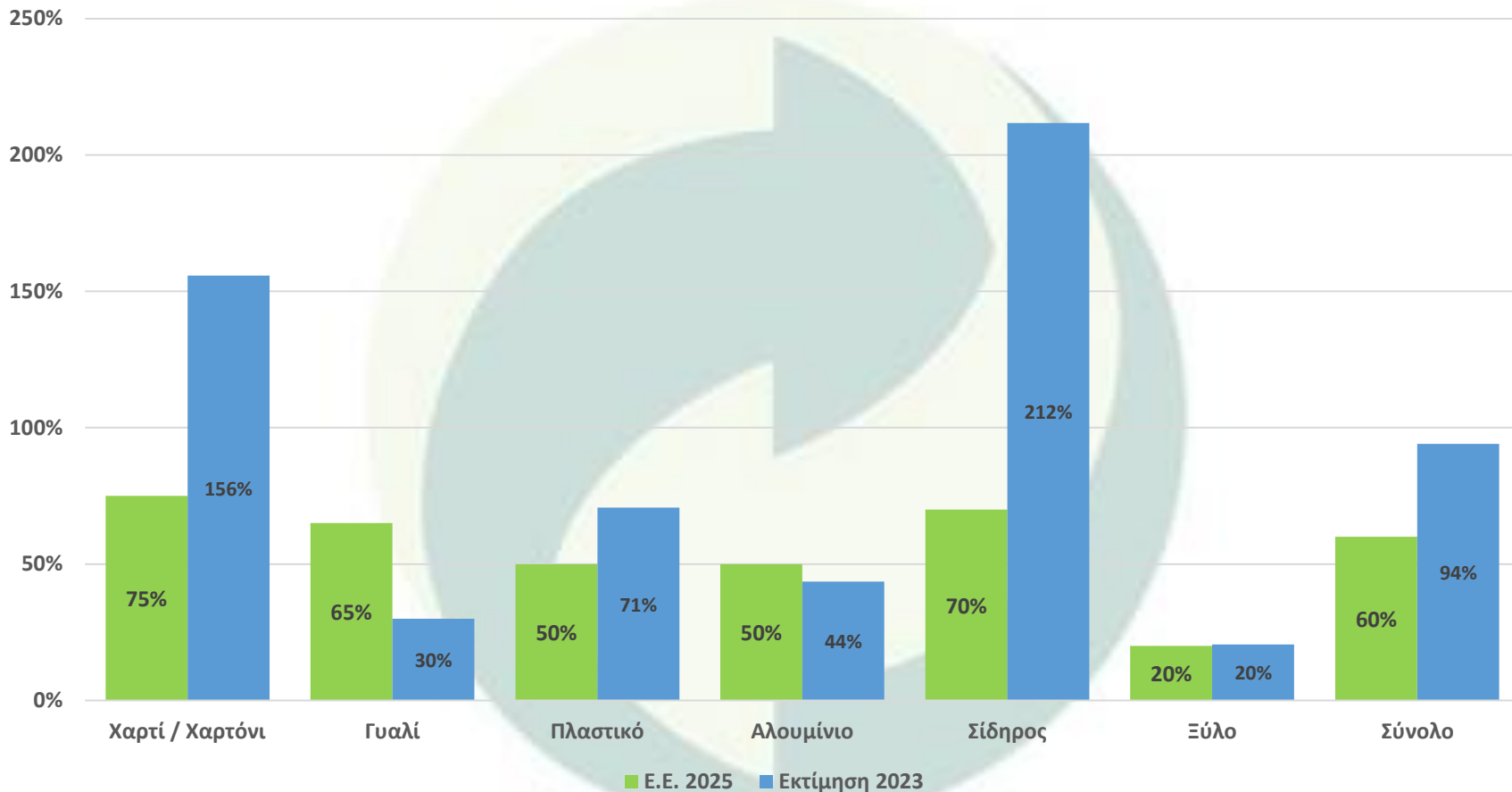
Δήμος Θεσσαλονίκης

Εισερχόμενα Δήμου Θεσσαλονίκης 2015 -2023

Επίτευξη στόχων ΕΕΑΑ

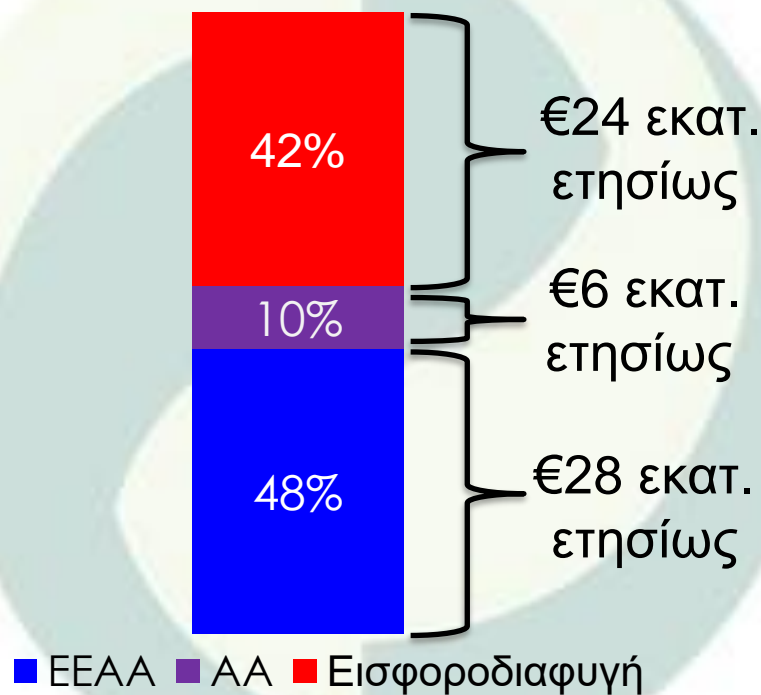
(γραμμή αναφοράς: οι συμβεβλημένες ποσότητες)

Ας μιλήσουμε για τον ελέφанта στο δωμάτιο...

Υψηλή Εισφοροδιαφυγή: 20 χρόνια η Δημόσια Διοίκηση με περίπου μηδενικό αποτέλεσμα

Βάσει στοιχείων Δημόσιας Διοίκησης, με τις σημερινές τιμές εισφοράς των Παραγωγών
Το ποσοστό της ΑΑ είναι ενδεικτικό.

2021-2022: ο ΕΟΑΝ δυναμιτίζει την ανακύκλωση συσκευασιών

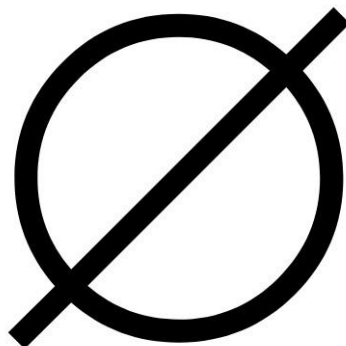

- 30/10/2021 μέσω ΕΟΑΝ οι Δήμοι θα χρηματοδοτηθούν με ποσόν περ. €10 εκατ. έναντι της εισφοροδιαφυγής*. **Δεν έχει υλοποιηθεί δύο χρόνια μετά τη λήψη της.**
- Δεκέμβριος 2021, ο ΕΟΑΝ ανατρέπει την πάγια πολιτική ισορροπίας **12 ετών** και με απόφασή του καθιστά την ΕΕΑΑ ακριβότερο σύστημα για τους Παραγωγούς.
- Ο ΕΟΑΝ **αμέσως ενημερώνει ηλεκτρονικά** για την απόφασή του τις 3.000 συμβεβλημένες με την ΕΕΑΑ επιχειρήσεις. **Αποχωρούν επιχειρήσεις** από την ΕΕΑΑ.
- Η ΕΕΑΑ αναγκάζεται να περιορίσει την υποχρέωσή της αυστηρά **στο κατά Νόμο μερίδιο ευθύνης της** (συμβεβλημένες με αυτήν ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας).

Η ΕΕΑΑ προσφεύγει στο ΣΤΕ, ακόμα αναμένουμε την εκδίκαση.

* Απόφαση του Υπουργού ΠΕΝ (ΥΠΕΝ/ΔΚΠΑ/100628/1904)

**30/6/2022 οργανώθηκε 14η Σύνοδος ΦΟΔΣΑ.
Ιδού οι αποφάσεις που έλαβε ο ΕΟΑΝ από τότε
σχετικά με τα επείγοντα θέματα.**

Ακούει κανείς;

- 29/12/2021 Υποβολή Επιχειρησιακού Σχεδίου της ΕΕΑΑ στον ΕΟΑΝ (υποχρέωση κατά Ν.4819/2021)
- 674 ημέρες σιωπής

Ας/Θα ξεκαθαρίσουμε την κατάσταση;

Σύστημα Επιστροφής Εγγύησης (Deposit Refund System) (1)

- 1/9/2023 (!!!) ημερομηνία υλοποίησης
- Αφορά συσκευασίες μιας χρήσης ποτών, πλαστικές, αλουμινίου, τμήμα γυαλιού (;), λευκοσιδήρου (;)
- Αφορά περίπου το 15% κατά βάρος των αποβλήτων συσκευασίας στη χώρα.
- Παραμένει η υποχρέωση για τη διαχείριση του υπόλοιπου 85% κ.β. των αποβλήτων συσκευασίας
- Ελάχιστος ο ρόλος των Δήμων
- Σύστημα πολύ υψηλού κόστους - δίνει δυνατότητα υψηλής ανάκτησης
- Σημαντική η συνεισφορά του καταναλωτή στον οικονομικό μηχανισμό του συστήματος και στην αρχική χρηματοδότησή του

Σύστημα Επιστροφής Εγγύησης (Deposit Refund System) (2)

Αυτή η μέθοδος για το 15% ανατρέπει άρδην τα δεδομένα για το υπόλοιπο 85%.
Ενδεικτικά:

- € 5 εκατ. ετησίως από τη **μείωση εσόδων** από τη διάθεση των ανακτώμενων υλικών
- € 5 εκατ. ετησίως από τη **μείωση εισφορών** των Παραγωγών προς τα Συστήματα
- **Σοβαρές μεταβολές στη σύνθεση του συλλεγόμενου ρεύματος** των προς ανάκτηση αποβλήτων συσκευασίας («φεύγουν» τα μεταλλικά κουτιά, οι πλαστικές φιάλες νερού, αναψυκτικών κλπ.), άρα απαιτούνται σημαντικές αλλαγές στην υφιστάμενη υποδομή (δίκτυα συλλογής, ΚΔΑΥ).

Θα ληφθούν υπόψη από τις αρμόδιες αρχές και πότε;

Εδώ τα 4 ρεύματα, εκεί τα 4 ρεύματα, πού είναι τα 4 ρεύματα;

- 2018 Πρώτη έκδοση του Επιχειρησιακού Σχεδίου (ΕΣ) της ΕΕΑΑ, **ναι στα 4 ρεύματα** κατόπιν υπόδειξης ΕΟΑΝ
- 2020 Δεύτερη έκδοση του ίδιου ΕΣ, **ολίγη από 4 ρεύματα**, πάλι κατόπιν υπόδειξης ΕΟΑΝ

Η ΕΕΑΑ εξ αρχής δήλωνε και εξακολουθεί να δηλώνει ότι οι **Δήμοι/Δημοτικοί Φορείς έχουν τον πρώτο λόγο στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της μεθόδου συλλογής των ανακυκλωσίμων, καθόσον έχουν την αρμοδιότητα.**

«Ανακυκλώσιμα Υλικά» και «Απόβλητα Συσκευασίας»

Δύο παράλληλοι στόχοι :

- **υλικά** (χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί) υπό την ευθύνη Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης και
- **απόβλητα συσκευασίας** από χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί, ξύλο, υπό την Διευρυμένη Ευθύνη των Παραγωγών (ΕΕΑΑ).

Η ΕΕΑΑ έχει αντικείμενο ΜΟΝΟ τα απόβλητα συσκευασίας και το υφιστάμενο δίκτυο Μπλε Κάδων/Μπλε Κωδώνων χρηματοδοτείται από τους υπόχρεους ΜΟΝΟ για τις συσκευασίες.

Σκόπιμη ή μη είναι συνηθισμένη η σύγχυση στο δημόσιο λόγο, συχνά και στις αρμόδιες αρχές.

Ποιος έχει την ευθύνη για τα λοιπά ανακυκλώσιμα; Ποιος οφείλει να χρηματοδοτήσει την ανάκτηση των μη συσκευασιών που ήδη γίνεται από τα ΚΔΑΥ (50 χιλιάδες τόνοι ετησίως);

Και τώρα τι κάνουμε;

Γιατί το Βέλγιο (FOST PLUS) τα καταφέρνει μια χαρά;

- Ενιαίος σχεδιασμός δικτύου για όλη τη χώρα
- Πλήρης κάλυψη πραγματικού κόστους συλλογής και διαλογής έναντι των ΟΤΑ
- Τα ΚΔΑΥ λειτουργούν με τεχνικές και συμβατικές υποχρεώσεις έναντι του Συστήματος
- Το Σύστημα διαθέτει τα ανακτώμενα υλικά στη διεθνή αγορά
- Αμελητέα εισφοροδιαφυγή
- Αποδοτική συνεργασία αρμόδιων αρχών με το Σύστημα
- Το Σύστημα λειτουργεί με ευθύνη των Παραγωγών
- Ένα Σύστημα (FOST PLUS) για τα δημοτικά απόβλητα συσκευασιών

Ας το κάνουμε λοιπόν όπως το Βέλγιο

- Ένα πανελλαδικό Σύστημα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού που μόνο αυτό θα εισπράττει τις εισφορές από τους υπόχρεους Παραγωγούς.
- Όλες οι εγκεκριμένες από τις αρμόδιες αρχές μέθοδοι συλλογής και διαλογής λειτουργούν υπό το ενιαίο Σύστημα.
- Αποτελεσματική αντιμετώπιση της εισφοροδιαφυγής

Αν όχι ένα σύστημα, τότε ο Νόμος 4819/2021 (άρθρο 13.3.β.) γιατί δεν εφαρμόζεται;

«...Σε περίπτωση λειτουργίας άνω του ενός ΣΣΕΔ για το ίδιο ρεύμα προϊόντων ή συσκευασιών ... εφαρμόζεται

η αρχή της αναλογικής ανάληψης υποχρεώσεων ...

η αποφυγή επικαλύψεων ...

ο δίκαιος διαμοιρασμός του κόστους εναλλακτικής διαχείρισης...

η βέλτιστη χρήση των διαθέσιμων πόρων ...

...Ο Ε.Ο.ΑΝ. δύναται να καθορίζει ελάχιστη τιμή εισφοράς για λόγους εύρυθμης λειτουργίας της εναλλακτικής διαχείρισης του εν λόγω αποβλήτου...»

«Αναλογική Ανάλυση Υποχρέωσης»

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί η πρόβλεψη του Νόμου (1)

Παράδειγμα: μερίδιο συλλεγόμενων πόρων από τα δύο συστήματα (*) 80% ΕΕΑΑ - 20% ΑΑ

Επιμερισμός των ΟΤΑ της χώρας με αντικειμενικά κριτήρια (π.χ. αστικός, ημιαστικός, αγροτικός, νησιωτικός, ορεινός κλπ.), δηλαδή

- 80% της χώρας έργα ανακύκλωσης μόνο η ΕΕΑΑ
- 20% της χώρας έργα ανακύκλωσης μόνο η ΑΑ

Συγχρόνως εφαρμόζεται και η πρόβλεψη για την «Αποφυγή επικαλύψεων»

«Ελάχιστες τιμές εισφοράς»

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί η πρόβλεψη του Νόμου

- Απόφαση του ΔΣ του ΕΟΑΝ για ελάχιστη τιμή εισφοράς στο ύψος του πραγματικού κόστους ανακύκλωσης
- 5ετείς Συμβάσεις Συστημάτων με υπόχρεους Παραγωγούς, δηλαδή ίδιας διάρκειας με τα Επιχειρησιακά Σχέδια που εγκρίνουν οι αρμόδιες αρχές.
- Ίδιοι όροι εκπλήρωσης νομικής υποχρέωσης ανεξαρτήτως επιλογής Συστήματος

«Δίκαιος Διαμοιρασμός Κόστους»

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί η πρόβλεψη του Νόμου

42% Εισφοροδιαφυγή

Εφόσον οι αρμόδιες αρχές αδυνατούν να αντιμετωπίσουν την εισφοροδιαφυγή, οφείλουν να αναλάβουν ENANTI ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ το μερίδιο των πόρων που αναλογεί στην εισφοροδιαφυγή.

€ 25 εκατ. ετησίως (*) από τον ΕΟΑΝ (π.χ. τέλος πλαστικής σακούλας, τέλος ταφής) ή από το ΥΠΕΝ προς τους Δήμους για λειτουργικά κόστη και προμήθεια εξοπλισμού ανακύκλωσης συσκευασιών.

(*) Αναπροσαρμοζόμενο ανάλογα με τις τιμές εισφοράς των παραγωγών και το εκάστοτε ποσοστό εισφοροδιαφυγής

«Βέλτιστη χρήση διαθέσιμων πόρων»

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί η πρόβλεψη του Νόμου

- Ο ΕΟΑΝ να κοστολογήσει τις δύο βασικές μεθόδους των δύο συστημάτων, δηλαδή τα έργα Μπλε Κάδο/Μπλε Κώδωνα και τα Σπιτάκια Ανακύκλωσης.
- Να ελέγξει πού καταλήγουν τα ανακτώμενα υλικά που δηλώνονται.
- Να μετρήσει την αποδοτικότητα των δύο μεθόδων.
- Να δημοσιοποιήσει τις αξιολογήσεις.

Κι όμως υπάρχουν στοιχεία!* Αποδόσεις και κόστος μεθόδων

Έργα Μπλε Κάδου/Μπλε Κώδωνα

200 χιλιάδες τόνοι ετησίως

κόστος 150€ ανά τόνο

(περιλαμβάνονται λειτουργικό κόστος και αποσβέσεις παγίων)

Μηχανήματα Επιστροφής Συσκευασιών

7 - 10 τόνοι ανά οικίσκο ετησίως

κόστος 3.500€ ανά τόνο

(περιλαμβάνονται αποσβέσεις, αντίτιμο στο χρήστη, συλλογή και συντήρηση)

Βασικά χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού συστήματος (1)

- Ρεύματα υλικών:
 - ⇒ Κίτρινος κάδος: χαρτί μη συσκευασίας και συσκευασίας,
 - ⇒ Μπλε Κώδωνας για το γυαλί, επέκταση δικτύου στο γενικό πληθυσμό
 - ⇒ Μπλε Κάδος νέου τύπου για μέταλλα*, πλαστικά*, χάρτινες συσκευασίες υγρών, λοιπά υλικά
- Η ΕΕΑΑ είτε αναλαμβάνει την ευθύνη υλοποίησης είτε καλύπτει το σύνολο του πραγματικού κόστους (λειτουργικού και παγίων) συλλογής και διαλογής αποκλειστικά για τα απόβλητα συσκευασίας. Συνυπολογίζονται τα έσοδα από τη διάθεση των ανακτώμενων και η εξοικονόμηση δαπανών.
- Οι ΦΟΔΣΑ αναλαμβάνουν την αρμοδιότητα για λογαριασμό των Δήμων (συλλογής, διαλογής κλπ.), η ΕΕΑΑ συμβάλλεται με τους ΦΟΔΣΑ (απόφαση της Τ.Α.).

Βασικά χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού συστήματος (2)

- Τα ΚΔΑΥ εκσυγχρονίζονται λαμβάνοντας υπόψη τα διακριτά συλλεγόμενα ρεύματα. Εναλλακτικά οι κατάλληλες μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων αναλαμβάνουν ρόλο ΚΔΑΥ υπό τις αυστηρές προδιαγραφές χωριστής και αποδοτικής επεξεργασίας ανακυκλώσιμων ρευμάτων.
- Εισάγονται και γενικεύονται συστήματα μέτρησης πλήρωσης κάδων, «εξατομικευμένης» χρήσης τους, παρακολούθησης δρομολογίων συλλογής κλπ.
- Εντατικά προγράμματα εκπαίδευσης των κατοίκων στη νέα εικόνα (πολλαπλά ρεύματα), κινητροδότηση σε συνδυασμό με τυχόν προγράμματα ΠΟΠ.

Βασικά χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού συστήματος (3)

Όρος εκ των ων ουκ άνευ

Οι αρμόδιες αποφασίζουν

- αν θέλουν την ανακύκλωση συσκευασιών,
- τι θέλουν από την ανακύκλωση συσκευασιών,
με ισονομία και διαφάνεια.

Όλοι (ΥΠΕΝ, ΕΟΑΝ, ΟΤΑ/Δημοτικοί Φορείς, ΕΕΑΑ, Παραγωγοί, Πολίτες) αναλαμβάνουν το μερίδιο ευθύνης τους σε οικονομικό και εκτελεστικό επίπεδο.

Σας ευχαριστώ!

